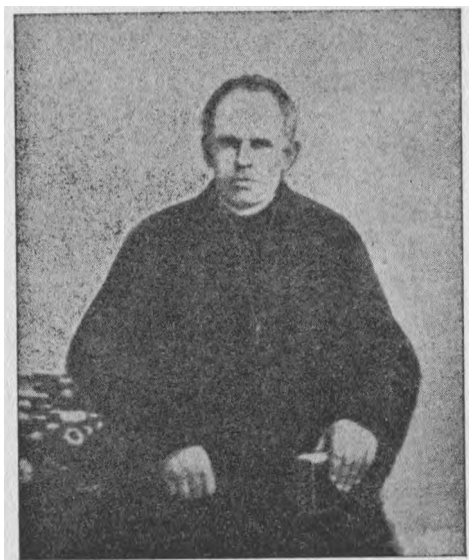

Kun. Peliksas Sereika.

(1844-1913).

Birželio 14 d. 1913 m. pasimir Radviliškyje kun. Peliksas Sereika. Nei vienas m s laikraštis pla iau apie j nepamin jo; tuo tarpu tylusis nabašninko gyvenimas buvo labai turtingas nuopelnais ne vien Bažny ios, bet ir t vyn s dirvoje. Taigi bent dabar vert t m s visuomenei j ar iau pažinti.

Kur. Peliksas gim Di i n kaime, Pušaloto parapijoj. Pelikso t vas Anicetas buvo labai neturtingas ir tik už savo didel darbštum gavo sklyp žem s. ia sumaningai k vesdamas, susikrov kiek skatiko ir išleido savo s n Panev žio gimnazij . Už j s lenkmetis (1863 m.) sukliud moksl . Peliksas baig s 5 klases tur jo gr žti namo. Vysk. Valan iui viešai pakvietus nebaigusius mokslo gimnazistus

Seminarij , pastojo jon ir Peliksas. ia j labai spaud rus kalbos mokytojas. D l savo neturto Peliksas iš Kauno seminarijos atostogoms gr ždavo namo p s ias.

šv stas kunigu kamendoriavo iš pradži Kaltin nuose, paskui Dotnuvoj. Rad s ia lietuvius, per bažny i lenkinamus, m mokyt juos lietuviškai poteri ir katekiz- m , ragint myl ti savo kalb . Tuo suk l didel trukšm vietos lenk tarpe. Pasipyl skundai, ir po keli m nesi kun. Peliksas buvo perkeltas Dusetas. ia irgi darbavos ne vien bažny ioj, bet ir už jos sien : mokino jaunim skaityt, rašyt, skai iuot, dalino lietuviškas knygeles. O kadangi tuomet tai buvo draudžiama, tai gavo už t savo uolum už- mok ti 300 rub. bausm s ir buvo iškeltas Šiaul nuosna. Pa- buv s ia kur laik policijos prieži roj, tapo pasi stas vyskupo Meding n filij . ia išbuvo 4^{1/2} met ir ištais s visas triobas, gavo keltis Laukžem , o paskui po 1^{1/2} met gavo Tytuv n klebonij . Bet neilgai j j tevald , nes po 4 met už uol sen kapini gynim nuo vietos popo grobiko, šio neteisingai sk stas, gavo 2 metu ir 2 m nesi s d ti Kretingos vienuolyne, o paskui tur jo be vietos 9 m nesi s vargti Pašiaušiukyje ir 7 Šiauliuose. Pagalios gavo Staki filij . ia irgi tri s dirbo kiek gal damas: žmon ms pra- šant padar parapij (cirkul), pastat nauj klebonij , šviet jaunuomen . Bet jausdamas savo sveikat beeinant silpnyn, po 5^{1/2} met paliko Stakius ir nuo to laiko tarnavo Bažny- iai jau vien tik kaip altarista — išpradži Lenkimuose (4 m n.), o paskui Radviliškyje. ia pragyven s 7 metus mir , susilauk s 69 met amžiaus. Nabašninko giminait Salom ja Simulien , jam padedant apsišvietusi, pastat ant jo grabo kryži , kaipo d kingumo ženkl .

Žinoma, tas sausas išskaitymas viet , kame nabašninkas kunigavo, nedaug k tepasako. Daug svarbesnis klausimas, kaip kun. Peliksas darbavos ir kaip su žmon mis apsiei- davo. Tame dalyke, kaip tur j s laim s j pažinti, aš galiu pažym ti jame dvi ypatybi: nepaprast atsidavim kunigiš- kam pašaukimui ir meil savo t v kalbos.

Kaip karštas myl tojas Bažny ios, jisai steng s visus savo gabumus Dievo garbei ir žmoni dvasiškai naudai pašv sti;

to d l bažnytnines pareigas eidavo visuomet dideliai uoliai, meiliai mokydavo žmones, kantriai klausydavo j išpažini , mielai lankydavo ligonius, pavaduodamas nesyk savo bendradarbius kunigus, daug už save jaunesnius ir daugiau sveikatos ir atliekamo laiko turinius. Užtat žmonės labai tiko ir visur buvo j mylimas, nes savo lipšniu b du mok davo gyti j pasitik jim ir meil . Gerb j ne vien lietuviai katalikai, bet ir dori kitatauriai, kurie tik tur jo progos j pažinti.

Kaip karštas myl tojas lietuvi kalbos, kun. Pelikšas neapsakomai j brangino, pats steng si jos gerai išmokti ir kitus mielai mokino. Kadangi paioje pradžioje pas mus nebuvo joki lietuvi kalbos gramatik , tai nabašninkas, nors ir netur jo pretensij b ti kalbos žinovu, betgi reikalo spiriamas, pats sutrumpino vysk. Baranausko ranka rašyt j vadov l ir savo l šomis Pr suose išleido (Kalbamokslis Lietuvišk os kalbos išduotas per L. L. Tilž je 1896). ia ištikimai paduota visas Baranausko gramatikos turinys, išlaidyta ir jo rašyba, atskyrus tik lenkišk j w; kur kun. Pelikšas pakeit lotinišku v, kaip dabar kad rašoma. Tuo savo leidiniu naudodavosi kaip vadov liu lietuvi kalbos kaimo jaunim bemokydamas. Vaikams gi 1898 metais išleido atskir „Lietuvišk Pradžiamoksl“, susidedant iš ab c l s, trumpo katekizmo ir ministrant ros.

Be t dviej savo leidini daug taipgi išplatino Maironio „Lietuvos istorij“, Gailuio „Užduotyn“, kunigo J. S. „Gimdytojams vadov li“ o užvis Valan iaus „Mokslo Rymokatalik“. Tas knygas savo pinigais pirkdavo ir dovanai dalindavo, kad jo jauni klausytojai, kaimo vaikinai ir merginos, tur t iš ko mokytis. Mokydavo gi juos daugiausia šventadieniais po pamald . Tuo b du stengdavosi ne tik jaunim prašviesti, bet ir nuo pavojing vakarušk atitraukti. T pastar j nabašninkas dideliai nem go. Gal d l to jis buvo taip pat priešingas ir naujiems „Blaivyb s“ ir kitokiems vakarams, besit siantiems iki 3 nakties arba net ir 5 ryto... Iš ia kartais tarp nabašninko ir jaunesni kunig , t vakar šalinink , iškildavo kibir , kuriuose kalt toli nevisada b davo nabašninko pus je.

Iš prigimimo buvo ramus, kantrus, lipšnus, bet drauge kaipo myls ties, kartais nesidrov davu net ir savo broliams kunigams pasakyti akis kok aštresn žod, jei to b - davu verti. Pinig nem t be reikalo, bet ir nebuvo šykštus. Jis pats vienoj vietoj savo ranka rašo: „Lietuvyst s reikalams išleidžia 3 t kstan ius rub.“ Bet tai tik suraš, kur šimtais dav, o kur dešimtimis — tai ir rašyti neraš. Asmuo gerai nabašnink pažinoj s tvirtina, kad t smulki auk b si antri trys t kstan iai. D l to gi prieš mirdamas teisingai pasak: „Atidaviau visas aukas visiems savo šilta ranka: bažny iai, lietuvystei, gimin ms, o dabar pasilikau tik reikalams, kurie man numirus reik s atlikti“. Galop prid r dar: „Tegu visa dvasiškija myli Bažny i ir lietuvyst visa savo širdžia, o ne liežuviu, tai aukštai pakils tuodu dalyku...“

Šventi žodžiai, parodantieji, kas užvis r p jo kun. Peliksui. Vis amž jis buvo geras lietuvis ir geras kunigas. Taigi ir mirtis jo buvo tikrai kunigiška. Dažnai jis meld si, kad Dievas suteikt jam trump paskutin lig. Viešpats ir išklaus jo mald. — Dien prieš mirdamas kun. Peliksas atliko išpažint ir nors dideliu vargu, betgi atlaik maldingai, su ašaromis paskutines mišias. Neilgai trukus prasimuš pro burn kraujas, ir nuo to kraujo pl dimo kun. Peliksas antr dien persiskyr su šiuo pasauliu.

Nabašninko gyvenimas ir mirtis teesie pavyzdžiu visai Lietuvos kunigijai. Jis nebuvo didvyris, laik save menku ant mažo pastatytuoju Dievo tarnu, bet vis savo amžel išbuvo ištikimiausias Dievo valios vykintojas, to d l ir neabejojame, jog užsipeln Dievo ištikimiesiems tarnams pažad t j laim dangaus karalyst je.